

NEDERLANDSCHE KATHOLIEKE STEMMEN.

Dit blad verschijnt elken Zaterdag
Abonnementsprijs per jaar voor Zwolle f 2.—
Voor alle andere plaatsen binnen het Rijk f 2.25.
Alle Boekhandelaren en Postdirecteuren nemen
bestellingen aan.

Vos estis corpus Christi et membra de membro.

I. COR. XII. 27.

Prijs der advertentiën 10 cent per regel. Groote letters
worden naar plaatsnimte berekend.
Ingezonden stukken of advertentiën gelieve men te adres-
seeren aan het Bureau der Nederlandsche Katholieke Stemmen,
Nieuwstraat. Zwolle.

Varia ecclesiastica No. 2.

Uitgegeven met verlof der Kerkelijke overheid.

Ex S. Congregatione Rituum.

Decretum 2 Dec. 1891, n. 3758.

Sac. Rituum Congregatio declarat: Regulares (in Missa) in Oratione *A cunctis* posse ad litteram N. nominare proprium S. Fundatorem, dummodo titularis (si nominari queat) non omittant; servato tamen ordine dignitatis in Rubricis praescripto.

Adnotanda

ad resp. S. Officii d. 15 Dec. 1899 de sectione caesarea demortuae.

II.

(*Vervolg en slot*).

Ut medicis quam plurimis, Catholicis quoque, sacerdos efficacius persuadere valeat, foetum vivere posse in cadavere, nonnulla heic addidisse iuvabit quae medico ob falsa recentiorum placita foetum extrahere renuenti sacerdos, data opportunitate, prudenter suggerere poterit.

Iure Romano cautum erat celebri lege Regia 2. D. de mortuo inferendo: „Negat lex Regia, mulierem, quae praegnans mortua sit humari, antequam partus ei excidatur: qui contra fecerit, spem animantis cum gravida peremisse videtur.”

Facto constat plures extitisse caesones. Audiamus egregium. A. E. l. c. p. 272 sqq:

„Si mater praegnans mortua fuerit, foetus quam primum caute extrahatur ac, si vivus fuerit, baptizetur.” Ita Rituale Romanum praecipit, et ritualia universim omnia decernunt.... Idem statuit D. Carolus Borromaeus, idem Synodus Coloniensis (1280), Lingoniensis (1404), Senonensis (1524), Cameracensis (1550), Parisiensis (1557). Imo Lingonienses Patres quadraginta dierum indulgentiam elargiti sunt omnibus et singulis, qui partum caesareum suaserint, vel ad illum quoquo modo cooperati fuerint. His consona est theologorum doctrina, praeunte Doctore Angelico qui aperto sermone ait: „Si tamen mater mortua fuerit, vivente prole in utero, debet aperiri, ut puer baptizetur.”.... Nihilominus (Ben. XIV de Syn. D. l. XI c. VII, n. 12), „fuerunt etiam qui abolendum in partu proponerent usum sectionis caesareae” asserentes fieri non posse ut foetus post matris mortem vel uno temporis momento vitam producat, cum is una cum matre interire necessario debeat.... Inter recentiores hodiernosque medicos non deesse scimus qui idem sentiant; nec non scriptores hisce temporibus

audivimus, qui, licet in re praesenti valde peregrini, sed malitia potius contra Dei ministros ducti, tam salutarem praxim tamquam crudelitatem a clericorum barbarie inventam acriter modernae civilitati denunciarent.... Antiquissimis atque remotissimis temporibus caesaream sectionem in usu fuisse atque non raro feliciter successisse, ipsa caesonum existentia atque historia comprobant. Caesonem enim fuisse Lycam Virgilius docet („Inde Lycam ferit exsectum iam matre perempta” Aen. X), Aesculapium Ovidius (Metam. II), Scipionem Africanum ipsum, quo vulgo vocatus est, Caesaris nomen innuit atque Plinius testatur (Hist. Nat. l. 7, c. 9), qui et Manlium Carthaginis expugnatorem taliter natum esse affirmat. Item Tertullianus: „Possumus” ait „illos quoque recogitare, qui exsecto matris „utero vivi aërem hauserunt,” (de anima C. 25).

Recentioribus saeculis plures etiam clarissimi viri in eodem caesonum censu enumerantur, inter quos eminent Eduardus VI rex Anglorum, Sanctius rex Navarrae, Burchardus Comes, ingenitus propterea dictus, Gerardus Episcopus Constantiensis (1601), S. Lambertus Episcopus Viniensis (1154), S. Raymundus, inde Nonnatus vocatus, Gregorius XIV Rom. Pontifex, etc... Heisterus (Institutiones chirurgicae p. II, sec. V. c. 113, n. 1), dicit: „Sunt qui perhibent nonnullos ex praestantissimis medicis et chirurgis hanc operationem „tamquam nimis crudelem atque noxiam, sive „letiferam, non modo dissuadere, sed prorsus „etiam damnare; atque inter hos potissimum „referre solent Paraeum, Guillemaeum, Ron- „flaeum, Hornium, Mauricaeum, aliosque quo- „rum nonnullos iuratos sectionis caesareae „hostes appellare non dubitant. Verum quando „eorum scripta accuratius pervolvi, nullum „horum praestantissimorum virorum promiscue „omnem sectionem caesaream damnare invenio, „sed solum certas easque periculosiores illius „species, ubi nimirum mater vivit et foetus „ex utero excindendus.”.... Ex hisce medicorum de utilitate caesareae operationis disputationibus, tepescente caeteroquin in dies fidei et caritatis sensu, inter christianos etiam factum est, ut ab aperiendis praegnantibus demortuis passim cessaretur. „Qua in re” moerens aiebat egregius Feltmannius „Iliacos „peccatur intra muros et extra. Et multi „hodie reperiuntur, qui, dum uxores amittunt, „non modo non solliciti sunt de partu, quem „tamen in utero vivere et summis conatibus „in lucem prodire velle observant, sed et eum „extingui patiuntur, praesertim proletarii et „viliores, quod ipsis natus infans multo oneri „futurus esset, de qua re exempla nefanda

„aliquando audi.” (De cadavere inspiciendo c. 27, inter Opera iuridica tom. VI, p. 176).... Fuerunt utique principes aliqui, vero spiritu Dei ducti, qui specialibus decretis legem istam salutarem [sc. legem Regiam supra allatam] renovarunt novisque poenis sanciverunt. Ast, saeculo ineunte, cum, rebus publicis undequaque subversis, ad novos codices civiles condendos et edendos ventum est, iuriconsulti iam de lege Regia nihil curant. Quare hodie fere universim valet quod de Codice... dicunt sc.: „Nos lois sont muettes à cet égard.”... Ut adversariis scrupolos ex animo evellamus, haec statuere liceat:

Quamvis foetus, donec in sinu materno reconditus est, a sola matre alimentum, quo nutritur, accipiat tamen propria vita a vita matris distincta ita vivit, ut mortua ista et ipse necessario eodem instanti interire minime debeat, sed e contra per plurimas horas superstes manere possit.

Cangiamila nos docet in civitate Montere-galensi ab anno 1719 ad 1743, ultra viginti infantes fuisse vivos excisos et baptizatos; item ab anno 1734 ad 1752 in civitate Victoriae (7000 hab.) viginti partus caesareos visos esse, in quibus sexdecim parvuli vivi extracti sunt; in civitate Sambucae (10000 hab.) novem annorum spatio, viginti duae sectiones factae sunt, ex quibus decem et octo vivi reperti.

„S. Raymundi Nonnati partum ita mirabilis vitae ejus auctor enarrat: „Raymundi mater, post infelicissimam graviditatem, cum partui proxima in letale deliquium ex morbo incidisset, a medicis divexata, et demum ex-pergefacta, suprema Sacramenta recepit, mandavitque sui corporis, postquam decederet, incisionem, ut foetus liberaretur. Ea igitur mortua, necessarij pro partu caesareo institerunt, sed incassum: nam chirurgi atque medici obstinatissime sunt reluctati. Statuebant enim matris morbum foetui communicatum utrumque certe extinguere debuisset... Tribus itaque diebus integris haec eorum resistentia perduravit, cum totidem diebus defuncta insepulta jacuerit: expectabatur enim Vicecomes Cardonae illi sanguine coniunctus, quem maritus instante uxoris morte advocaverat. Hic tandem cum venisset et rem didicisset... pugionem exerit, ad cadaver accedit, et lateri vulnus infligit, ex quo infantulus vivus brachium actutum emittit: enm igitur educunt incolumem, stupentibus omnibus, patre tamen prae gaudio vix credente.”... Ulterius en quae de recenti naufragio in ephemeride *l'Univers* sub die 9 Aprilis 1846 legebatur: „Les resultats du sinistre arrivé le 27 mars dernier sur la Sarre, près de Werden, sont encore

plas malheureux qu'on ne l'avoit d'abord dit. Le 31 Mars, trente-deux cadavres avaient été retirés de la rivière.") Inter cadavera reperiebantur plura praegnantium. Quarum unius infans, sectione caesarea die 31 martii peracta, vivus prodit, nec deerat spes servandi vivum."

Idem istud ex ipsa foetus physiologica inspectione elucet... „Foetus enim," ut saeculum elaps. Ettmullerus animadvertibat „in „uterò non vivit vita matris, hauriendo ab „eadem spiritus vitales sanguinemque; sed „propriam degit vitam"...

Dum haec docebit, sciat parochus secum stare non theologos tantum atque moralistas omnes, sed et medicae scientiae principes, quorum unum D^{em} Gardienum, inconcussae auctoritatis hic audias: *)

„Edocendi homines et instruendi de necessitate secandi praegnantem demortuam. Nam „praeiudiciis tam mariti quam aliorum ex cognatis et proximis aut ipsa praegnantia celari „aut falsum ferri de gestationis tempore testimonium potest: quo sectio, quam abhorrent, „devitetur. Quod si sola spes conservandi foetum sospitem in terris suaderet sectionem „peragendam, ante sextum gestationis mensem „completum nihil esset attentandum.... Christi- „anos autem alia quoque compellit ratio ad secandam praegnantem demortuam: quippe „quibus sacrum est salutaribus Baptismatis „undis vitam aeternam infantulis procurare, „secus absque Baptismo morituris... Itaque „praegnantem demortuam absque mora aperienda." (Dictionn. des sciences médicales, art. Gastro-hystérotomie).... Finem imponimus integrae de embryologia sacra disputationi nostrae, in calce eius recolentes quod in fronte animadvertebamus, sacerdotem scilicet seu parochum parvulorum in utero existentium visibilem tutelarem angelum esse, qui cordis sui auribus invisibilem Patrem omnium et Dominum persentiet, si audire velit, Davidica haec intonantem: „Tibi derelictus est pauper, „orphano tu eris adiutor."

DR. A. C. M. SCHAEPMAN.

*) Gallice conscripta ulterius reddamus sermone Latino.

NB Alwat de rubriek VARIA ECCLESIASTICA betreft gelieve men te zenden aan Dr. A. C. M. Schaepman te Utrecht (Maliebaan 40).

BUITENLAND.

ITALIE.

De studie in het Vaticaan.

Onder dit opschrift schrijft de correspondent van de *N. R. Ct.* te Rome:

Met de vigilie van St. Pietersdag (28 Juni) worden archief en bibliotheek van het Vaticaan voor drie maanden gesloten. De zomerwarmte is niet bijzonder bevorderlijk voor studielust; velen gaan naar het koele noorden om uit te rusten, de onvermoeiden naar andere plaatsen in Italië (Napels, Florence, Milaan, Venetië of een of ander hoog en koel klooster), waar archieven en bibliotheken ook in het hart van den zomer openstaan. Na Paschen, toen tengevolge van de vacantiën van de universiteiten en de heilige week, vele professoren en geestelijken naar Rome kwamen en in het Vaticaan grooten toeloop brachten, was het vaste publiek van geleerden allengs geslonken. Deze laatste weken wordt door de overgeblevenen met buitengewone inspanning gewerkt, de tijd waarop de bibliotheek open is wordt met eenige uren verlengd; niet weinigen arbeiden onafgebroken van 's morgens acht tot twee uur in den namiddag om nog met hun manuscript klaar te komen. Ik heb dit jaar heel wat uren in dezen Vaticaanseken bijenkorf van studie doorgebracht, rondgezien wat en hoe er gestudeerd wordt

en het lijkt mij interessant u daarover het een en ander te berichten. Men heeft, ver van Rome, veelal een verkeerde voorstelling van de gelegenheid tot studie in het Vaticaan en krijgt moeilijk een overzicht van de studiën die hier gemaakt worden.

De toelating tot de bibliotheek en het archief wordt ons, vreemdelingen, zeer gemakkelijk gemaakt. Men heeft zich een aanbeveling van een bij het Vaticaan bekend persoon te verschaffen en deze met een brief aan de cardinalen-titularissen van de beide instellingen op te zenden. Voor vreemdelingen wordt de consuls van hun land als zoodanig, als een bekend persoon beschouwd. Gewoonlijk wordt al dadelijk de toegang verleend. Voor het gemak van de studeerenden is er een korte weg door de paleizen van het Vaticaan, die hen in vijf minuten van de poort, waar de Zwitsers wacht houden, aan de zware deuren van de bibliotheek brengt. Een interessante wandeling: door het groote binnenplein, waar breede karossen prelaten en bezoekers bij den Paus brengen, langs den ingang van de mozaïekfabriek van St. Peter en de Appartamente Borgia, en een langen gang waarvan aan beide zijden de muren met inscripties ingelegd zijn en de vensters een onvergelykelyk vergezicht geven over heel Rome, met de keten van blauwe bergen in het verschiet. Elken morgen vroeg is die weg druk van driftig voortstappende studiedorstenden, allen een groote portefeuille, die opgepropt is met papieren, onder den arm. Echt Duitse professoren, heelmaal geabsorbeerd door hun studie, priesters, monniken, Engelschen, Amerikanen en, in minder aantal, Italianen. De laatste maanden was een Japanner geregeld bezoeker. Van den winter werden hier, door eene Russische dame Arabische handschriften geconsulteerd.

De studiezaal van de bibliotheek is betrekkelijk klein; in den drukken tijd zit men er heel dicht opeen. Een gezellig zaaltje; aan de muren groote portretten van de vroegere bibliothecarissen, en een diptichon, het altaarstuk van den middeleeuwschen prefect van de bibliotheek. In zware kasten de folianten, die de catalogi en inventarissen van de bibliotheek bevatten en onophoudelijk op de groote lezaars geconsulteerd worden. Eenige van die inventarissen zijn prachtwerken van bindkunst en calligrafie. Voor een deel zijn de catalogi gedrukt geworden en in den handel gebracht, zoodat men in de gelegenheid is ver van Rome zich rekenschap te geven van den handschriftenschat. Vooral voor klassieke filologen moet dit van groot belang zijn. In de laatste tien jaar zijn die van de Grieksche Codices Urbinae, Ottoboniani en Palatini gedrukt geworden; die van de latijnsche Codices (Vaticani tomus I, codd. 1—669 en Urbinae, tomus I, cod. 1—500) zijn, in de Vaticaanse drukkerij ter perse. De catalogus van de drukwerken (Palatijnsche bibliotheek, in begin van de XVIIe eeuw uit Heidelberg overgebracht), o. a. belangrijk voor incunabelen, is indertijd door Stevenson bewerkt.

Als men in den catalogus het verlangde HS gevonden heeft, schrijft men het met een enkel nummer in op het register en in korten tijd heeft men het ter beschikking. Het reglement van de bibliotheek (dat in het buitenland als model is gesteld), opgemaakt door pater Ehrle, den prefect van de bibliotheek en autoriteit op het gebied van conservatie van handschriften, beveelt bijzondere voorzorg in de behandeling van de handschriften aan. Die voorschriften zijn lang niet overbodig. Uit zijn eigen ervaring als bibliothecaris deelde pater Ehrle in het Centralblatt für Bibliothekswesen (Dec. '99), het een en ander over de zorgeloosheid waarmee dikwijls door groote geleerden met de mss. wordt omgegaan, en staaltjes van mss. die in eenige jaren door het lezen onleesbaar waren geworden, mede. Men moet de HSS. hier op de praktische kleine lezaars zetten, met stokjes die onder in den rand worden gestoken, de bladen openhouden, en mag nooit de handen op geschreven tekst leggen. Voor herstel en conservatie van de Vaticaanse HSS., die met ondergang bedreigd worden, heeft dezelfde prefect zich zeer verdienstelijk gemaakt en zijne welgeslaagde experimenten worden in het buitenland met de grootste belangstelling gevolgd. Op het Congres voor het conservatie van mss. in het vorig jaar in Sankt Gallen gehouden, nam hij dan ook de eerste plaats in. Het is een bijzonder geluk voor de Vaticaanse bibliotheek dat daar een zoo nauwgezet bewaarder van hare schatten is gevonden, die tevens een welwillend en zaakkundig leider is voor hen, die er onderzoekingen komen doen.

Voor een groot deel zijn de aangevraagde handschriften teksten van latijnsche en Grieksche schrijvers en is geestelijke literatuur en tekstcritiek het doel van de studie, waarbij ook dikwijls de editio princeps dienst doet. De bladen van den gedrukten collationeeren tekst zijn op groote vellen papier geplakt en nu worden zorgvuldig in de margines de varianten aangeteekend. Folianten worden geduldig

afgeschreven, miniaturen nageteekend, Syrische en Ethiopische teksten onteijferd. Als de tijd te kort schiet laat men het handschrift wel fotografeeren, waarvoor een vast fotograaf verbonden is aan de bibliotheek, wat veel goedkooper en zekerder is dan het te laten afschrijven. Ik zag dezer dagen een jong Amerikaansch doctor, die met zijne camera een heel handschrift van Ammianus telkens bij twee pagina's tegelijk fotografeerde. De reproducties waren uitstekend te lezen. Hij heeft in verscheidene bibliotheken van Italië, op die wijze zich handig en snel copieën van HSS. verschaft. De kosten zijn zoo al heel gering; (aan de bibliotheek moeten twee exemplaren van elke reproductie worden afgestaan).

De Vaticaanse bibliotheek geeft zelve van hare belangrijkste HSS. reproducties uit; voor rekening van den Duc de Loubat prachtige chromofotografische reproducties van merkwaardige Mexicaansche HSS. De hertog is een liefhebber van deze curieuse producten en heeft er duizenden voor over om ze prachtig te laten reproduceeren en ze als geschenken uit te deelen. De reproductie van den Codex Vaticanus (3225) van Vergilius uit de IVe eeuw (wel in den handel gebracht) is een waar prachtstuk, dat het etablissement Danesi, dat de reproductie uitvoerde, hier in Rome alle eer doet. Het HS. is, in zijn geheel, buitengewoon getrouw weergegeven, de merkwaardige miniaturen verrassend echt van kleur. Nu is de Codex Romanus (niet vroeger dan de VIe eeuw; Vergilius) in zijn voornaamste deelen: miniaturen, hoofdletters, „bibliotheekkeuzen" en schriftproeven gereproduceerd en zal spoedig, als de begeleidende tekst gereed is, uitkomen. In voorbereiding zijn de uitgaven van het beroemde Vaticaanse ms. van de Republica van Cicero, van de Josua-rol (van groot kunsthistorisch belang) en van de palimpsest van Tronto.

(Wordt vervolgd).

EUROPEESCH TURKIJE.

Het volgende schrijven van den Franschen pater Lazarist, Cazot, bevat belangrijke en curieuse bijzonderheden over de manier waarop in de dorpen van Macedonië, waar eenmaal de apostel der volken St. Paulus het zaad des geloofs uitstrooide, nu van Bulgarije uit missies gegeven worden. Pater Cazot is president van het Bulgaarsch Seminarie te Zeitenlik. Hij schrijft:

SALONIKA, 10 December 1899.

Wij hebben te Zeitenlik een groote vreemde beleeft, want vijf van onze Bulgaarsche seminaristen hebben de mindere Orden en het H. Subdiaconaat ontvangen.

Al deze jonge mannen zijn goed gestemd, godvruchtig en leggen zich met de borst op de studie toe en ik sta verbaasd over hun goed inzicht in de theologische wetenschap. Twee van hen worden aan het einde van het studiejaar priester gewijd en de anderen het volgende jaar. Mogen zij de verwachting vervullen, die van hen gekeesterd wordt en waarachtige apostelen worden voor Macedonië, dat er zoozeer behoefte aan heeft.

Deze wijding zal den besten indruk maken op onze seminaristen en ik vertrouw dat er onder hen talrijke roepingen zullen openbaar worden. Wij zullen geen ernstige katholieken hebben vóór den tijd, dat er een vroom Bulgaarsch priester in ieder dorp is om er te prediken, school te houden, den catechismus te verklaren en zijne schapen in het ware geloof te bevestigen.

Men behoeft er niet aan te denken om hier op dezelfde manier als elders missies te geven. Wij hebben hier te doen met menschen die zelfs de grondwaarheden des geloofs niet kennen. Ter kerk gaan, voor de beelden talloze kruisen slaan, vasten gedurende hun vier vastentijden, ziedaar hun godsdienst. Maar wat de geloofsbelijdenis der apostelen betreft of de H. Drievuldigheid of de Menschwording, of de Verlossing, of het bestaan der ziel, of het gebed, zij weten van dit alles niets. En dat zijn Christenen! Zij hebben wel priesters, maar hunne popen zijn gewone werklieden, even onwetend als de leken, die men uit hun werk gerukt heeft in eene toog gestoken en gewijd.

Sedert twee jaren zijn wij er op uit om den missionaris in de dorpen te doen doordringen en hem zonder wantrouwen door de bevolking te doen aanvaarden. En wij zijn boven verwachting geslaagd. Sedert October hebben wij een eigenaardig stelsel van missies georganiseerd.

Elken Zaterdag laten we het seminarie in de hoede van een onzer missionarissen. De professoren van het Bulgaarsch en het Turksch geven dan hunne lessen. De andere missionarissen trekken naar de dorpen om er te preken, catechismus te doen, biecht te hooren enz. enz. Zij blijven er den Zaterdag en den

Zondag en doen al hun best om met het volk in aanraking te komen, hen te onderwijzen, te helpen en zoo worden het twee goede beste dagen. Om er u een denkbeeld van te geven vertel ik u mijne eerste proefneming.

Vroegtijdig vertrokken we Zaterdag morgen per trein en wij stapten uit een honderd kilometer van Salonika. We hadden nu nog 10 kilometer af te leggen maar gelukkig kregen we paarden. De zadels waren wel niet van de gemakkelijkste, eigenlijk geen rijzadels maar zadels waarop de koopwaren bevestigd worden, die naar de markt gebracht worden en daar zaten we op wat al te verheven en onder het oogpunt van het evenwicht niet al te veilig. 't Was middag toen we onze bestemming bereikten. Onze komst bracht blijdschap in het huis van den pope en de popodia zorgde door hare kinderen geholpen voor den maaltijd.

Ik nam onderwijl de woning eens in oogenschouw. Zij bestond uit drie vertrekken. Eerst eene ruime vestibule eigenlijk zooveel als een rommelkamer, dan rechts een klein laag vertrek, nauwelijks 1 meter 80 hoog, dat ons als verblijf werd toegewezen. En daar tegenover een gemeenschappelijke ruime kamer, inderdaad gemeenschappelijk want zij dient voor allen en alles, voor menschen en beesten. Rechts de bewoners, links het paard, de ezel en de os. De mest is de demarcatielijn.

Het meublement is al zeer eenvoudig. Van ledikanten geen sprake, men slaapt op den grond, op eene mat. Stoelen zijn er evenmin als eene tafel men zit en eet op den grond. De vingers doen den dienst van borden lepels en vorken. Iets als Adam toen hij buiten het paradijs stond en Eva hem daar den eersten maaltijd opdischte. 't Was eene gunstige lotsbeschikking dat onze pope voor ons vorken had.

Toen het maal gereed was hurkten we neder om den schotel, de pope, zijn vader, mijn compagnon en ik. Het menu bestond uit in olie gebakken eieren en ieder vischte zijn hapje uit den schotel op. Onder de Bulgaren wordt er onder het eten weinig gesproken. De oogenblikken zijn kostbaar. Elk woord is een verloren mondvol ten bate van den buurman. 't Zaakje was spoedig afgelopen. Dat was goed ook, want 't was tijd om met onze werkzaamheden te beginnen.

Eerst gingen we naar de school. We werden er verwacht. De meester, een van onze vroegere kweekelingen had de kinderen voorbereid en we werden met gezang ontvangen, waarvan we vooral de goede bedoeling op prijs stelden.

We brachten den geheelen namiddag in de school door. Wij ondervraagden en onderwezen en legden den catechismus uit en herhaalden twintigmaal dezelfde waarheden en moedigden onderwijzer en kinderen aan, totdat de pope ons kwam waarschuwen om de vespers te gaan zingen, zooals dat iederen Zaterdag moet gebeuren. Wij droegen de kinderen op hunne ouders uit te noodigen tot eene samenkomst, die te zes ure zou gehouden worden. Wij wilden lichtbeelden vertoonen om hun aldus den catechismus te onderwijzen en we stelden er prijs op veel menschen te verzamelen.

Wij installeerden ons in eene ruime schuur. Toen we aanvingen hoorden we niets als kreten van verwondering en verbazing. Eerst gaven we den Paus te zien waarbij pater Michel zijne titels en machtsberoepigheden opnoemde en verklaarde. Daarna den bisschop mgr. Epiphanius Chanoff. Toen kwam de beurt aan de geloofsbelijdenis, de twaalf artikelen trekken in beelden voor hunne oogen heen en eene lange verklaring vergezelt elk lichtbeeld. Meer dan twee uren duurde deze catechismusles die sprak tot het gezicht evenals tot het gehoor. Toen we op hielden, wilde men nog meer zien. De kinderen zaten met open mond te kijken en de grijsaards beuren diep in gedachten het hoofd op. Later in den avond, alvorens in te slapen zal men zich nog wel eens de heerlijke gezichten herinneren en er onder elkander over spreken.

Wat is een bed toch eene schoone uitvinding? Dit heb ik mij wat dikwijls herhaald toen ik tegen 10 ure mij op de mat uitstreckte en mijn best deed om mij in een deken te rollen, die reeds vele geslachten diensten had bewezen en wat erger is talloze kleine beestjes herbergde. 't Is het best daarin zich niet te verdiepen. Eindelijk komt toch de slaap en men laat zich het bloed aftappen zonder langer protest.

Den volgenden dag, na te zes ure het H. Misoffer te hebben opgedragen waaronder de pope de Metten zong, woonden we de Hoogmis bij volgens Slavischen ritus. Pater Michel preekte over de wet Gods en men hoorde hem met de grootste aandacht aan.

Na de Hoogmis deden we de kinderen opnieuw bij den pope samenkomen voor den catechismus en wij noodigden alle geloovigen uit daarbij tegenwoordig te zijn. Wij zaten op den grond bij den haard, de kinderen onmiddellijk voor ons en de ouderen wat verder, allen gezeten, terwijl de vrouwen en grootere meisjes achteraan stonden. De catechismusles nam anderhalf uur in beslag. Het was voor allen als eene openbaring, een visioen uit den hemel. Een grijsaard van 95 jaren hoorde voor het eerst van zijn leven den catechismus! Daarna kwamen de bezoeken, te half twee aan tafel en te drie uur klommen we weer op onze hoogte zadels om de terugreis te aanvaarden. Onze missie was ten einde.

En zoo gaat het elken Zondag. Elk dorpt krijgt zijne beurt en we hebben het zoo ingedeeld dat we eens of tweemaal in de maand rondkomen. Het is nog wel niet veel en toch verwacht ik de beste resultaten. Ik zeg niet dat we geene hindernissen zullen aantreffen. Sedert 3 maanden trekken we aldus rond en totnutoe is alles goed gegaan en werden we overal goed ontvangen. Doch de duivel zit niet stil. Daarbij komt dat het land zoo in beroering is. De Bulgaarsche anarchisten hebben met moord en doodslag een schrikbewind ingevoerd. Zij hebben een van onze katholieke popen willen doodden en hebben hem zwaar verwond, omdat hij hun in den weg stond door zijne kudde in het katholieke geloof te bewaren. De anarchie regeert het land. Maar toch blijft onze arbeid gezegend. Moge God ons jonge en ijverige priesters geven die van tijd tot tijd niet opzien tegen een régime van boonen in water gekookt en zwart brood. Onder Gods zegen zullen wij dan veel vruchten plukken.

JAPAN.

In den laatsten tijd is de keizerlijke Universiteit van Tokio het tooneel van eene reeks merkwaardige bekeeringen. Reeds drie professoren aan deze Universiteit traden tot de Katholieke Kerk over. De laatste dezer drie is dr. Von Koeber, die wel van Duitsche afkomst is, maar van nationaliteit een Rus. — Eene andere convertiete is barones d'Anethan de echtgenoot van den Belgischen gezant aan het Japansche Hof, eene zuster van den imperialistischen Engelschen romancier Rider Haggard en zelve ook schrijfster. Ook uit de diplomaten-wereld vallen eenige bekeeringen te vermelden.

KLEIN-AZIE.

Het werk der Hereeniging van de Copten met de Katholieke Kerk geeft goede resultaten. Volgens eene mededeeling van pater Kersanté S. J. werden gedurende het jaar 1899 niet minder dan 3475 schismatische Copten in den schoot der Kerk opgenomen, van welke er 415 tot de diocese van Hermopolis en de overigen tot die van Thebes behooren. Onder de bekeerlingen waren drie Coptische priesters met een groot deel van hunne kudden. Acht nieuwe kerken en vijf scholen werden gebouwd. De snelle vermeerdering der geloovigen doet het gebrek aan inlandsche priesters hard gevoelen. Het nieuwe Coptische seminarie te Takta, gesticht door Paus Leo XIII, werd 15 November II geopend door den Patriarch, mgr. Macarius, zijne twee suffragaan-bisschoppen en den Apostolischen Delegaat. Het seminarie werd geopend met 25 studenten, van welke er 10 voor de priesterwijding gereed zullen zijn over drie jaar.

VOOR-INDIE.

Eene treffende katholieke plechtigheid had onlangs te Goa plaats toen de nieuwe onderkoning, kolonel Galhardo den ambts-eed aflegde. De onderkoning begaf zich naar het klooster van het Kind Jesus en daar, aan het altaar van St. Franciscus Xaverius, den Apostel van Indië verwisselde hij zijn staf tegen dien van het beeld des heiligen.

De onderkoning plaatste in de hand van het beeld den staf die hemzelf door den Wetgevenden Raad was gegeven. De plechtigheid der investituur wordt beschreven als grootsch en treffend.

BINNENLAND.

Z. D. H. mgr. W. van de Ven, bisschop van 's Bosch heeft aan den WelEerw. heer C. M. van Kessel op zijn verzoek eervol ontslag verleend als pastoor te Tongelre, — en heeft benoemd tot deken van het dekenaat Druten, den ZeerEerw. heer C. J. Broekx, pastoor te Druten; tot pastoor te Tongelre, den WelEerw. heer J. van Vlokhoven; tot pastoor te Alphen, den WelEerw. heer M. Sloots; tot kapelaan te Geldrop, den WelEerw. heer J. J. Kluijtmans; tot kapelaan te St. Michiels Gestel, den WelEerw. heer H. W. Roes; tot kapelaan te Hil-

varenbeek, den WelEerw. heer A. P. van Gerwen; tot kapelaan te Alphen, den WelEerw. heer G. M. Thijssen; tot kapelaan te St. Michielsgestel, den WelEerw. heer F. M. A. W. Bots, en tot kapelaan te Ewijk, den WelEerw. heer J. P. Simonis. De laatste 2 priesters van het Seminarie.

Woensdag overleed te Delden na een geduldig gedragen lijden van meer dan vier maanden, de ZeerEerw. heer J. G. ten Bokum, deken van Oldenzaal en pastoor te Delden. De ontslapene bereikte den leeftijd van 58 jaren, was sedert 14 September 1882 pastoor te Oosterend en sedert 19 Februari 1897 pastoor te Delden, waar hij den ZeerEerw. heer C. de Jong als deken van Oldenzaal opvolgde.

R. I. P.

De HoogEerw. pater Ludovicus de Parma is te Rome in het generaal kapittel tot generaal van de Orde der Minderbroeders gekozen.

Tot prefect van het St. Dominicuscollege te Nijmegen is benoemd, de WelEerw. Zeergel. pater A. Uijen O. P. sedert eenige jaren leeraar aan genoemd college.

Door de goede zorgen van den Utrechtschen archivaris, S. Muller Tz., zullen van de merkwaardige zegels der Utr. aartsbisschoppen afgietsels worden vervaardigd en o. a. in het archief alhier en in het Rijks museum te Amsterdam worden gedeponeerd.

Het 5de Eeuwfeest van het H. Bloed te Boxmeer.

Met grootsche pracht en luister werd het eeuwfeest herdacht van H. Sacramentsdag tot Zondag na het Octaaf. Waren onze verwachtingen hoog gespannen toch zijn ze nog overtroffen. Geheel Boxmeer prijkt in feestgewaad. De gezels der huizen zijn op eigenaardige wijze versierd. In en om kerk en klooster is de versiering wat kwistiger. Prachtig zijn de bloemenmanden, die in de kerk opgehangen met de wapens der Bisschoppen en enkele vlaggen-trofeeën de schoonheid van het rijk gepolychromeerd Godshuis nog meer doen uitkomen. De tafereelen uit de geschiedenis der Relikwie van het H. Bloed met den triumphboog voor de kerk verdienen bezichtigd te worden. Wat echter den zedelijken glans van het feest zoo verheft is wel dat het nederig Boxmeer in den loop van 10 dagen het voorrecht mocht smaken zoovele geestelijken — Dinsdag ongeveer 100 — hoogwaardigheidsbekleeders en Bisschoppen binnen zijne muren te herbergen. Naar menschenheogenis werden in zoo kort tijdsbestek nooit zoovele Pontificale HH. Missen op één enkele plaats in den lande aan God opgedragen. Achtereenvolgens droegen Z. D. H. Mgr. H. van de Wetering, aartsbisschop van Utrecht, op H. Sacramentsdag, Mgr. H. Hollmann, Magister-Generaal der E.E. Kruisheeren, op Zondag daarna, Mgr. J. Drehmaas, Bisschop van Roermond op Dinsdag, Mgr. Geurts, vicaris apostolicus in China op het feest van het H. Hart een Pontificale H. Mis op, terwijl de beëindigde Opperherder van het Diocees Zondag 24 Juni in prachtige bisschoppelijken mantel met breeden hermelijnen kraag pontificaliter assisteerde bij de H. Mis opgedragen door den Hoogeerw. P. Provinciaal der Carmelieten. Op voornoemde dagen werd na de H. Mis de lof des Heeren in het H. Sacrament en het wonderbaar H. Bloed op welsprekende en roerende wijze verkondigd door Mgr. A. Jansen, Geheim kamerheer van Z. H. door P. Coelestinus uit het Franciscanenklooster te Venraai, door J. Nielen uit Boxmeer, kapelaan der kathedraal van den Bosch, door den Z. E. Z. Gel. Pater dr. R. v. Oppenraaij, S. J. Directeur van het R. K. Gymn. te Amsterdam en Mgr. M. J. A. Lans, Geheim Kamerheer van Z. H., President van het Groot Seminarie van het Bisdom Haarlem. Op deze dagen in het Lof en de overige bovendien onder de H. Mis hielden de E.E. Paters Carmelieten op voortreffelijke wijze de Predikaties. Woensdag morgen onder de H. Mis sprak Mgr. B. H. Klönne de verdienstelijke Pastoor der kerk van het H. Sacrament van Mirakel (Bagijnhof) te Amsterdam een woord tot lof van het H. Sacrament. Eenvoudig door den beminnelijken grijsaard voorgedragen maakte het diepen indruk op alle aanwezigen.

Heerlijk, schoon en diep indrukwekkend zijn de plechtige Processiën door de gemeente. Groter was nu nog haar luister, omdat bij deze gelegenheid vele kunstig bewerkte vanen en andere sieraden waren aangebracht. Bagunstigd door het heerlijkst weer kon de Processie dit jaar elken keer gehouden worden, duizenden en duizenden pelgrims kwamen het H. Bloed vereeren. Processiesgewijze kwamen de

Pensionnaires van het klooster »Maria Roep aan» bij Ottersum, eene Processie van Rotterdam, Kevelaar, Neerasselt en Balgoy, Cuyk aan de Maas en van Schiedam.

Op de dagen waarop het eenwgetij nog plechtig wordt herdacht — de 1ste en 3de Zondag en verplichte Heilige dagen tot October — kan men langs den weg geschaard de processie om de kerk zien trekken. Op 22 Juli echter is het groote processie door de gemeente zooals op H. Sacramentsdag.

Op dien dag zal tevens mgr. Fisscher, wijbisschop van Keulen, Boxmeer bezoeken en er de Pontificale aan God opdragen.

ADVERTENTIEN

Heden overleed, voorzien van de HH. Sacramenten, de ZeerEerwaarde Heer JOHANNES GERARDUS TEN BOKUM, in leven Pastoor te Delden en Deken van het Dekanaat Oldenzaal, in den ouderdom van ruim 58 jaren.

E. VERHAAK,
Kapelaan.

DELLEN, 4 Juli 1900.

Heden overleed zacht en kalm, na langdurig lijden, de ZeerEerw. Heer B. F. W. TER SCHOUW, rustend Pastoor alhier, in den ouderdom van ruim 73 jaar.

Namens de Familie,
H. SCHWEERS.

APELDOORN, 27 Juni.

Te koop gevraagd.

De Imitatione Christi in Holland gedrukt en

Thomae Kempensis Opera omnia. Edid Sommalus. Editio Secunda. Antwerpiae 1607.

Offerten J. M. W. WAANDERS, Boekhandel, Zwolle.

Priesterkousen

fijn en sterk

à f 1.80 per paar bij
ZWOLLE Gebr. SIMON.

HAVANA-SIGAREN.

Door het steeds toenemend debiet, dat mij van alle zijden ten deel viel, worden onderstaande goed belegen merken **Havana-Sigaren**, welke uitmunten door geur, kwaliteit en degelijkheid van bewerking, Heeren Geestelijken bijzonder aanbevolen:

LA GUARDA	per $\frac{1}{10}$ kist f 10.—
VIOLENTA	„ „ „ 8.—
LA SALUD	„ „ „ 8.—
LA CAROLINA	„ „ „ 7.—
CUBANA	„ „ „ 6.—
MARILLO	„ „ „ 6.—
FLOR DE SANTA RITA	„ „ „ 5.50
LA CAPITANA	„ „ „ 5.—

Bij bestelling van $\frac{1}{10}$ kist franco door het geheele Rijk.

H. J. BIARD,

Sigaren-Magazijn, Sassenstraat, ZWOLLE.

Z.Ew. H. Geestelijken.

De ondergeteekende houdt zich beleefd aanbevolen voor het **leveren** van **fijne gerookte VLEESCHWAREN** als **Hamburggerribben, Tongen, Muissen, ronde en platte Boefsen, Botjesstukken** en fijne soorten **WORST**.

L. A. Hooglugt,

KERKSTRAAT C. 109, **Almeloo.**

Heerkens, Schaepman & Co. Zwolle.

WASBLEEKERIJ, Fabriek van WASKAARSEN en WASLICHT uit zuivere bijenwas.

Opgericht in 1805.

WITTE WAS.

Witte en gele Kerkwaskaarsen.

WASROLLEN.

Paaschkaarsen, Versierde Kaarsen,

Tafel- en Rijtuigkaarsen.

Goede kwaliteit waarborgt voordeelig branden.

H. FERMIN.

KERK-ORNAMENTEN.

Kunstborduurwerk.

Vanen, Gewaden enz.

AUG. WITTE.

Goudsmid van den H. Stoel.

Kunstdrijfwerk.

Email. — Gravuur.

Ateliers: Willemstraat 71 en 73. DEN HAAG.

H. J. SMIT, Hoedenfabrikant, DEVENTER,

heeft altijd grooten voorraad

Vilt en Zijden Priesterhoeden,

mooi model, extra fijne kwaliteit, **buitengewoon licht** en toch zeer soliede.

Bij bestelling is voldoende de lengte en breedte in centimeters op te geven van uw ouden hoed van binnen te meten; wat niet past wordt geruild, wat niet aanstaat, zonder opgave van redenen teruggenomen.

De prijs van den VILTEN HOED is f 6.—

„ „ „ „ ZIJDEN „ „ „ 6.50

Franco levering met bijbehorende doos.

1^e kwaliteit ZIJDEN KAPJES f 1.50.

